

PËRFAQËSIMI I KOMUNITETEVE JOSHUMIÇE DHE I PERSONAVE MË AFTËSI TË KUFIZUAR NË PUNËSIM NË INSTITUCIONET PUBLIKE

DHJETOR 2022

PËRFAQËSIMI I KOMUNITETEVE JOSHUMICË DHE I PERSONAVE ME AFTËSI TË KUFIZUAR NË PUNËSIM NË INSTITUCIONET PUBLIKE

DHJETOR 2022

**“Përfaqësimi i komuniteteve joshumicë dhe i personave me aftësi të kufizuara në punësim në institucionet publike”
Dhjetor 2022**

Botues:

OJQ Aktiv

Adresë: Kralja Petra 183a, Mitrovica Veriore

E-mail: office@ngoaktiv.org

Faqja e internetit: www.ngoaktiv.org

Publikimi u krijua në kuadër të projektit “Fuqizimi i zërave lokal për zhvillim të barabartë (ALVED)” i zbatuar nga Peaceful Change Initiative, People in Need dhe partnerët - OJQ Aktiv, Rrjeti i Iniciativave dhe Qytetare dhe Peer Educators (PEN), me mbështetjen e Qeverisë së Mbretërisë së Bashkuar.

MOHIM PËRGJEGJËSIE:

Kjo publikim është financuar nga UK AID e Qeverisë së Mbretërisë së Bashkuar, megjithatë, pikëpamjet e shprehura në këtë video nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht politikat zyrtare të qeverisë së Mbretërisë së Bashkuar.

PËRMBAJTJA

Hyrje	7
Korniza ligjore	9
Korniza ligjore e Kosovës	9
Legjislacioni primar	9
Legjislacioni sekondar	10
Analiza e pyetësorit	11
Pasqyra demografike	11
Metodologjia	11
Pjesa e parë - analiza cilësore	13
Komuna	15
Qendra për punë sociale	16
Gjykata Themelore	16
Posta e Kosovës	16
Kompanitë rajonale të ujësjellësit	17
Kompanitë rajonale të pastrimit/ndërmarrjet e shërbimeve publike	17
Pjesa e dytë - analiza cilësore	21
Konkluzione	29
Rekomandime	31

A është e barabartë qasja në punësim për të gjithë qytetarët në Kosovë? A kanë qytetarët e komuniteteve joshumicë në Kosovë mundësi të barabarta në ushtrimin e së drejtës së punësimin si komuniteti shumicë shqiptar, dhe deri më tani sa prej tyre e kanë ushtruar këtë të drejtë? Sa janë të vetëdijshëm përfaqësuesit e institucioneve dhe ndërmarrjeve se ata si institucion janë të obliguar të sigurojnë trajtim të barabartë dhe të zbatojnë masat e diskriminimit pozitiv? A kanë dijeni se cila kornizë ligjore i obligon për një gjë të tillë?

Sipas legjisllacionit në fuqi në Kosovë, në përputhje me Kushtetutën dhe sipas nenit 9 *Përfaqësimi i komuniteteve* të Ligjit Nr. 06/L-144 për Zyratë Publike, “në institucionet publike qendrore, minimum 10% e vendeve të punës në të gjitha kategoritë e zyrtarëve publikë duhet të plotësohen nga pjesëtarët e komuniteteve, të cilat nuk janë shumicë në Kosovë dhe që përmbushin kriteret e pranimit, ndërsa në nivelin komunal, plotësimi i numrit të vendeve të punës për pjesëtarët e komuniteteve bëhet në pajtim me përqindjen e popullatës në atë komunë”.

Edhe pse të gjitha institucionet janë të obliguara të ofrojnë mundësi të barabarta të punësimin për të gjitha komunitetet, para së gjithash me publikimin e konkurseve në gjuhët zyrtare dhe gjuhët në përdorim zyrtar në nivel lokal, në ueb faqet e tyre zyrtare dhe në vende të qasshme për pjesëtarët e komuniteteve, si dhe duke respektuar kuotën e përcaktuar me ligj prej 10% në nivel qendror dhe kuotën proporcionale me numrin e banorëve në nivel lokal të rezervuar për pjesëtarët e komuniteteve joshumicë gjatë punësimin, praktika dhe raportet e mëparshme tregojnë se përfaqësimi i komuniteteve është nën minimumin e përcaktuar.

Raportet *Vlerësimi i punësimin të pjesëtarëve të komuniteteve jo-shumicë në shërbimin civil dhe ndërmarrjet publike në Kosovë*¹, Zyra për Çështje të Komuniteteve, 2013, dhe *Përfaqësimi i komuniteteve në shërbimin civil të Kosovës*², Misioni i OSBE-së, maj 2017, theksojnë se arsyet më të zakonshme për shkallën e ulët të pjesëmarrjes së pjesëtarëve të komuniteteve joshumicë janë mungesa e përgatitjes dhe përvojës profesionale të pjesëtarëve të komuniteteve, shkalla e ulët e aplikimeve për vende të lira pune, si dhe theksojnë përfaqësimin e pamjaftueshëm të komuniteteve të caktuara në pozita më të larta. Përvoja dhe raportet e ndryshme tregojnë se mungon edhe njohuria, ndërgjegjësimi dhe parimet e përbashkëta se si autoritetet publike duhet të promovojnë politika për mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave të komuniteteve joshumicë, veçanërisht për kategorinë e punësimin, pavarësisht kornizës së qartë legjisllative.

¹ Vlerësimi i punësimin të pjesëtarëve të komuniteteve jo-shumicë në shërbimin civil dhe ndërmarrjet publike në Kosovë, Zyra për Çështje të Komuniteteve, mund të gjendet në https://zck-ks.net/repository/docs/Procena_zaposljavanja.pdf

² Përfaqësimi i komuniteteve në shërbimin civil të Kosovës, Misioni i OSBE-së në Kosovë, maj 2017, mund të gjendet në <https://www.osce.org/mission-in-kosovo/320496>

Marrë parasysh se kualifikimi profesional i pjesëtarëve të komuniteteve joshumicë ceket si një nga pengesat kryesore për punësimin e pjesëtarëve të komuniteteve joshumicë, në vitin 2016 Qeveria e Kosovës miratoi Udhëzimin Administrativ për formimin e një mekanizmi të përkohshëm për verifikimin e diplomave të lëshuara nga Universiteti i Mitrovicës së Veriut, i cili u mundësoi të diplomuarve nga UMV të aplikojnë për punë, licenca profesionale dhe provime profesionale në institucionet publike në Kosovë.

Megjithatë, me përfundimin e mandatit të Komisionit për verifikimin e diplomave të lëshuara nga Universiteti i Mitrovicës së Veriut më 31.12.2021, pa mundësi vazhdimi, u bllokua qasja në punësim për të gjithë pjesëtarët e komuniteteve joshumicë që studiojnë në Universitetin e Mitrovicës së Veriut (serbë, boshnjakë, goranë, romë, malazezë), të cilët nuk kanë verifikuar diplomat e tyre deri në datën në fjalë, si dhe të gjithë atyre që kanë marrë diplomën universitare pas datës 31.12.2021.

Në dhjetor të vitit 2021, Qeveria e Kosovës themeloi grupin ndërministror për të drejtat e njeriut, në krye me znj. Emillija Rexhepi, e cila njoftoi se në kuadër të kompetencave të saj do të monitorojë zbatimin e Ligjit për Punësimin e Komuniteteve. Raportet zyrtare të këtij grupi punues ende nuk janë në dispozicion të publikut. Gjithashtu është themeluar edhe grupi ndërministror për punësimin e romëve, egjiptianëve dhe ashkalive, i kryesuar nga z. Habit Hajredini i cili ka për mandat krijimin e kushteve më të favorshme për punësimin e pjesëtarëve të këtyre komuniteteve, mirëpo nuk do të përqendrohet vetëm në to, por do të bëjë monitorimin e punësimit edhe të pjesëtarëve të komuniteteve tjera.

Marrë parasysh se çështja e punësimit të drejtë dhe proporcional të pjesëtarëve të komuniteteve joshumicë të Kosovës është thelbësore, para së gjithash për shkak të fuqizimit ekonomik dhe qëndrueshmërisë së komuniteteve, vendosëm të ofrojmë hulumtimin, qëllimi i të cilit do të ishte vlerësimi i nivelit aktual të përfaqësimit të komuniteteve në institucionet e përzgjedhura të shërbimit civil në dhjetë (10) komuna, dhe vlerësimi i shkallës së zbatimit të rregulloreve përkatëse që rregullojnë përfaqësimin e komuniteteve në ato institucione dhe ndërmarrje.

Për nevojat e vlerësimit të përputhshmërisë së përfaqësimit të komuniteteve joshumicë në institucionet dhe ndërmarrjet publike, janë shfrytëzuar të dhënat demografike nga regjistrimi i popullsisë i vitit 2011.

Regjistrimi i popullsisë i vitit 2011 nuk është bërë tërësisht në zonat serbe, as në komunat me shumicë shqiptare ku jetojnë serbët, kështu që numri i pjesëtarëve të komuniteteve, veçanërisht i komunitetit serb, nuk është i saktë dhe nuk pasqyron numrin real të banorëve për komunë, por të dhënat nga regjistrimi janë marrë si vlerë referente me të cilën matet shkalla e punësimit të pjesëtarëve të komuniteteve joshumicë dhe përfaqësimi i drejtë dhe proporcional i tyre.

Gjetjet e këtij raporti bazohen në analizën e të dhënave sasiore dhe cilësore të mbledhura nga OJQ Aktiv në komunat e përzgjedhura përmes intervistave dhe anketave të shfaqeve të personelit ose menaxherëve përkatës në një institucion apo ndërmarrje.

Raporti ofron një pasqyrë të shkurtër të kornizës ligjore, të ndjekur nga vlerësimi i përfaqësimit të komuniteteve në institucione dhe ndërmarrje të përzgjedhura, ndërsa pjesa e dytë ofron një pasqyrë krahasuese të të dhënave që kanë të bëjnë me njohjen dhe përmbushjen e detyrimeve ligjore të institucioneve në fjalë.

Raporti përmbillet me konkluzionet dhe rekomandimet për hartimin e politikave dhe zbatimin e masave të përcaktuara si masa aktive të punësimit përmes niveleve të ndryshme të veprimit shoqëror nga institucionet si politikëbërës, si dhe mekanizmat për monitorimin e zbatimit të ligjeve, deri te organizatat e shoqërisë civile që mund të dizajnojnë dhe realizojnë trajnime dhe fushata të ndryshme në fushën e zbatimit të masave aktive të punësimit për pjesëtarët e komuniteteve joshumicë.

KORNIZA LIGJORE

Qasja e barabartë në punësim në shërbimin civil në kuadër të së drejtës për të marrë pjesë në jetën publike është e përfshirë në kornizën ligjore ndërkombëtare dhe të Kosovës, veçanërisht në Konventën Kuadër për Mbrojtjen e Pakicave Kombëtare³, dhe brenda kornizës së mosdiskriminimit dhe qasjes së barabartë në shërbimet publike në Paktin Ndërkombëtar për të Drejtat Civile dhe Politike⁴. Të dy këto instrumente ndërkombëtare për të drejtat e njeriut janë drejtpërdrejt të zbatueshme në Kosovë.

KOSOVO LEGAL FRAMEWORK

Kushtetuta e Kosovës parasheh qartë përfaqësimin e komuniteteve në institucionet publike dhe ndërmarrjet publike. Në nenin 61 të **Kushtetutës**⁵ thuhet se “komunitetet dhe pjesëtarët e tyre do të kenë të drejtë për përfaqësim të barabartë në punësim në organet publike dhe ndërmarrjet publike [...]”.

Përveç akteve të shumta ligjore që mbrojnë të drejtat e komuniteteve joshumicë në Kosovë⁶, deri në hyrjen në fuqi të **Ligjit Nr. 06/L/-114 për Zyrtarët Publikë**⁷, dy aktet kryesore ligjore që kanë qenë në fuqi dhe kanë përcaktuar standardet e aplikueshme për përfaqësim dhe punësim të pjesëtarëve të komuniteteve joshumicë në shërbimin civil të Kosovës ishin *Ligji 03/L-149 për shërbimin civil dhe Rregullorja 04/2010 për procedurat e përfaqësimit të drejtë dhe proporcional të komuniteteve joshumicë në shërbimin civil të Republikës së Kosovës të Ministrisë së Administratës Publike*, dhe shumica e të punësuarve aktualë janë të punësuar sipas kushteve të këtyre dy akteve ligjore.

Në bazë të këtyre dy akteve ligjore dhe gjatë kohës që kanë qenë në fuqi, institucionet kanë luajtur një rol aktiv në sigurimin e përmbushjes së minimumit ligjor duke zbatuar të paktën gjashtë (6) nga katërmbëdhjetë (14) masat aktive të punësimit të parapara me Rregulloren 04/2010, ndërsa nga viti 2020, duke zbatuar Rregulloren (QRK) nr. 16/2020 për pranimin dhe karrierën në shërbimin civil të Republikës së Kosovës⁸, e cila në nenin 28 të saj parasheh aplikimin e kuotave të rezervuara gjatë punësimit, por edhe shpalljen e konkurseve dhe pranimin e aplikacioneve në pajtim me Ligjin për përdorimin e gjuhëve.

Legjislacioni primar

Ligji nr. 06/L-114 për zyrtarët publikë të Kosovës garanton parimet e përgjithshme të mosdiskriminimit, mundësive të barabarta dhe përfaqësimit të drejtë dhe të barabartë dhe rregullon statusin e nëpunësve civilë si punonjës në ministri, agjenci ekzekutive, institucione përfaqësuese, organe të pavarura dhe rregullatore, dhe në komuna.

Neni 9 *Përfaqësimi i komuniteteve* i Ligjit nr. 06/L-114 për zyrtarët publikë thotë se “në institucionet publike qendrore, minimum 10% e vendeve të punës në të gjitha kategoritë e zyrtarëve publikë duhet të plotësohen nga pjesëtarët e komuniteteve, të cilat nuk janë shumicë në Kosovë dhe që përmbushin kriteret e pranimit, ndërsa në nivelin komunal, plotësimi i numrit të vendeve të punës për pjesëtarët e komuniteteve bëhet në pajtim me përqindjen e popullatës në atë komunë”.

Megjithatë, i njëjti ligj, në nenin 15 *Planet e zhvillimit të personelit*, askund nuk thekson zbatimin e kuotave të rezervuara, por lë hapësirë që aktet nënligjore ta rregullojnë më hollësisht këtë çështje.

³ Neni 15 i Konventës Kuadër për Mbrojtjen e Pakicave Kombëtare, Këshilli i Evropës, shkurt 1995.

⁴ Nenet 2 dhe 25 të Paktit Ndërkombëtar për të Drejtat Civile dhe Politike, 23 mars 1976.

⁵ Kushtetuta e Kosovës, mund të gjendet në https://gjk-ks.org/wp-content/uploads/2017/11/gjkk_kushtetuta_e_republikes_se_kosoves_me_amendamentet_1-XXV_srb.pdf

⁶ Ligji 04/L-020 për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit nr/ 03/L-047 për mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave të komuniteteve dhe pjesëtarëve të tyre në Republikën e Kosovës (2011), Ligji 02/L-37 për përdorimin e gjuhëve

⁷ Ligji nr. 06/L-114 për zyrtarët publikë, mund të gjendet në <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=25839>

⁸ Rregullore (QRK) nr. 16/2020 për pranimin dhe karrierën në shërbimin civil të Republikës së Kosovës, mund të gjendet në <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=30890>

Kur bëhet fjalë për të drejtat e personave me aftësi të kufizuara, Ligji nr. 03/L-019 për aftësimin, riaftësimin profesional dhe punësimin e personave me aftësi të kufizuara, në nenin 11 parasheh se çdo punëdhënës është i obliguar të punësojë një person me aftësi të kufizuara fizike në çdo pesëdhjetë (50) punëtorë, gjegjësisht në treg të hapur, neni 12 i të njëjtit Ligj, parasheh që çdo punëdhënës që punëson më tepër se 24 punonjës, është i detyruar të punësojë një person me aftësi të kufizuara për çdo 25 punonjës të personelit të tij.

Legjislacioni sekondar

Rregullorja 04/2010 për procedurat e përfaqësimit të drejtë dhe proporcional të komuniteteve joshumicë në shërbimin civil të Republikës së Kosovës⁹ përmbante një grup prej 14 masash aktive, zbatimi i të cilave do të përmirësonte përfaqësimin e pjesëtarëve të komuniteteve joshumicë, si dhe masat për monitorimin e gjendjes dhe raportimit që duhet të ndërmerren për të siguruar zbatimin e duhur të Rregullores. Rregullorja përmbante gjithashtu udhëzime për mbledhjen e të dhënave statistikore anonime nga cili komunitet janë zyrtarët e administratës publike për të vlerësuar nëse komuna apo institucioni e ka arritur pragun minimal të përfaqësimit të komuniteteve.

Me miratimin e Ligjit të ri për zyrtarët publikë, u miratua **Rregullorja e re (QRK) Nr. 16/2020 për pranimin dhe karrierën në shërbimin civil të Republikës së Kosovës¹⁰**, e cila në nenin 28, në pajtim me ligjin, parasheh kuotat e rezervuara për komunitetet joshumicë, dhe paragrafi 3 i të njëjtit nen thotë:

Kuotat e rezervuara për secilin komunitet joshumicë në shërbimin civil në secilën komunë përcaktohet si proporcion i popullsisë së atij komuniteti në popullsinë e përgjithshme në komunë, në bazë të të dhënave të regjistrimit zyrtar të popullsisë.

Ajo që theksohet veçanërisht në këtë nen është se vetëm të dhënat zyrtare të regjistrimit do të merren si vlerë referente në llogaritjen e vlerës së kuotës së rezervuar në nivel komunal.

Neni 9 i Rregullores rregullon shpalljen e konkurimit, kështu që në paragrafin 4 thekson se shpallja e konkurimit publikohet në pajtim me Ligjin për përdorimin e gjuhëve, dhe në nenin 10, paragrafi 2.1, thuhet se përmbajtja i konkursit duhet të përmbajë një shënim: *Komunitetet joshumicë dhe pjesëtarët e tyre kanë të drejtë për përfaqësim të drejtë dhe proporcional në shërbimin civil të Kosovës, siç është specifikohet në Ligj.*

Neni 28, paragrafi 5 i Rregullores parasheh detyrimin e llogaritjes dhe monitorimit gjashtëmuajor të gjendjes së zbatimit të kuotave të rezervuara për çdo komunë, institucion të pavarur apo agjenci të pavarur.

Edhe pse Ligji për zyrtarët publikë parasheh hartimin e detyrueshëm të planeve të zhvillimit të stafit, përmes planeve vjetore të përgjithshme dhe individuale, si dhe planeve afatmesme të përgjithshme dhe individuale, p.sh., Rregullorja (MPB) nr. 02/2020 për planifikimin e personelit¹¹ në asnjë nga nenet e saj nuk detyron shprehimisht respektimin e kuotave të rezervuara gjatë planifikimit të personelit.

⁹ Rregullore 04/2010 për procedurat e përfaqësimit të drejtë dhe proporcional të komuniteteve joshumicë në shërbimin civil të Republikës së Kosovës, mund të gjendet në <https://mpb.rks-gov.net/ap/desk/inc/media/DF61A738-9817-4AA9-9DBB-CC9C9D7201D4.pdf>

¹⁰ Rregullore (QRK) nr. 16/2020 për pranimin dhe karrierën në shërbimin civil të Republikës së Kosovës <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=30890>

¹¹ ReRregullore (MPB) nr. 02/2020 mbi planifikimin e personelit, mund të gjendet në <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=30601>

ANALIZA E PYETËSORIT

Pasqyra demografike

Për qëllime të vlerësimit të përmbushjes së dispozitës ligjore se përfaqësimi i komuniteteve joshumicë në nivel komunal duhet të jetë në proporcion me përbërjen demografike të popullsisë në një komunë të caktuar, së pari është paraqitur pasqyra demografike e të gjitha komunave që morën pjesë në hulumtim.

Të gjitha të dhënat për numrin e banorëve dhe përkatësinë e tyre etnike në komunat që kanë qenë objekt i hulumtimit janë të dhëna zyrtare të Agjencisë së Statistikave¹² sipas regjistrimit të kryer në vitin 2011¹³.

Regjistrimi i popullsisë nga viti 2011 nuk është bërë në tërësi në zonat serbe, e as në komunat me shumicë shqiptare ku jetojnë serbët, kështu që numri i pjesëtarëve të komuniteteve, veçanërisht i komunitetit serb, nuk është i saktë dhe nuk pasqyron numrin real të banorëve për komunë, mirëpo ekzistojnë edhe vlerësime reale të bazuara në listat e votuesve, si dhe në projektin e Agjencisë së Statistikave "Përditësimi i vitit 2009" siç shpjegohet në raportin e lartpërmendur për komunat veriore.

Të dhënat për numrin e banorëve në komunat veriore bazohen në "Përditësimin e vitit 2009" dhe sipas atyre të dhënave, numri i ekonomive familjare për katër komunat veriore të Kosovës është gjithsej 11.122 amvisëri, dhe të dhënat për komunën e Leposaviqit janë në dispozicion në vazhdim të raportit.

Metodologjia

Raporti është i bazuar në anketat e realizuara në 37 institucione dhe ndërmarrje publike në dhjetë (10) komuna, nga të cilat tetë (8) janë me shumicë shqiptare dhe 2 komuna me shumicë serbe, një nga veriu i Kosovës dhe një në jug të lumit Ibër.

Anketa (pyetëtori) përmban 17 pyetje në lidhje me:

- kanalet e komunikimit me qytetarët dhe komunikimin në gjuhët zyrtare,
- numrin e të punësuarve dhe përkatësinë e tyre etnike, si dhe numrin e personave me aftësi të kufizuara që janë në marrëdhënie pune të përhershme.
- njohjen e legjisllacionit dhe detyrimeve ligjore.

¹² Në serbisht - <https://ask.rks-gov.net/sr/agencija-za-statistiku-kosova> në shqip - <https://ask.rks-gov.net/sq/agjencia-e-statistikave-te-kosoves>

¹³ Në shqip <https://ask.rks-gov.net/media/1615/stanovnistvo-prema-polu-i-nacionalnosti-na-nivou-naselja.pdf> - albanski jezik <https://ask.rks-gov.net/media/1613/popullsia-sipas-gjinis%C3%AB-etnicitetit-dhe-vendbanimit.pdf>

Komunat që ishin objekt i hulumtimit janë Gjilani, Kamenica, Istogu, Klina, Peja, Lipjani, Fushë Kosova, Obiliqi, Shtërpca dhe Leposaviqi.

Nga 37 institucione dhe ndërmarrje publike në hulumtim morën pjesë:

- ✓ 9 komuna (administrata komunale)
- ✓ 10 qendra për punë sociale
- ✓ 5 gjykata themelore
- ✓ 4 degë të Postës së Kosovës
- ✓ 5 degë të kompanive rajonale të ujësjellësit
- ✓ 3 degë të kompanive rajonale të pastrimit
- ✓ 1 zyre për punësim

Disa institucione në dhjetë komuna që ishin objekt i hulumtimit, si Administrata Tatimore, Policia lokale, Gjykata Themelore dhe Posta e Kosovës në Pejë, KEDS-i në Obiliq, Posta e Kosovës në Obiliq, refuzuan të bashkëpunojnë, duke konsideruar se ishin jo kompetente për të ofruar llojin e kërkuar të informacionit dhe duke i referuar intervistuesit tek niveli më i lartë udhëheqës, d.m.th. menaxhues, për përgjigje.

Të dhënat e paraqitura në këtë raport përmbajnë informacion të marrë nga shefat e personelit ose udhëheqësit përkatës në institucionet e përzgjedhura.

Të dhënat nga anketa janë përdorur për të vlerësuar nivelin e pajtueshmërisë së secilit prej institucioneve me kuotat për përfaqësimin e komuniteteve joshumicë dhe njohjen e detyrimeve ligjore që institucionet kanë ndaj pjesëtarëve të komuniteteve joshumicë dhe kornizave ligjore që i obligojnë të ofrojnë qasje në punësim të drejtë dhe proporcional për pjesëtarët e komuniteteve joshumicë.

Të dhënat statistikore tregojnë shkallën e përfaqësimit të pjesëtarëve të komuniteteve joshumicë në çdo institucion.

Raporti dhe analiza e të dhënave të marra nga hulumtimi janë paraqitur në 2 pjesë.

Në pjesën e parë (analiza sasimore) janë paraqitur të dhëna krahasuese për numrin e banorëve në secilën prej komunave dhe numrin e të punësuarve në institucionet e anketuara sipas kombësisë, të nxjerra nga anketimi i drejtpërdrejtë i institucioneve në vijim në çdo komunë, sipas pyetësorit të bashkëlidhur.

Në pjesën e dytë (analiza cilësore) analizohen njohuritë dhe përmbushja e detyrimeve ligjore të institucioneve në fjalë dhe qëndrimi i tyre ndaj zbatimit të një sërë ligjesh që garantojnë të drejtat e komuniteteve joshumicë në nivel lokal dhe qendror, si dhe të drejtat e personave me aftësi të kufizuara.

Pjesa e parë – analiza cilësore

paraqet të dhëna krahasuese për numrin e banorëve në çdo komunë, sipas të dhënave të Agjencisë së Statistikave bazuar në regjistrimin e vitit 2011 dhe përditësimin e vitit 2009, si dhe ofron të dhëna për numrin e të punësuarve në institucionet e anketuara në bazë zë kombësisë të marra nga anketimi i drejtpërdrejtë i institucioneve në vijim, sipas pyetësorit të bashkëlidhur.

TË DHËNAT NGA AGJENCIA E STATISTIKAVE, REGJISTRIMI I VITIT 2011¹⁴

KOMUNA	Gjilan		Kamenicë		Istog		Klinë	
	90 187		36 805		39 289		38 469	
Shqiptar	87814	97,37%	34186	94,73%	36154	92,02%	37216	96,74%
Serb	624	0,6%	1554	4,3%	194	0,49%	98	0,25%
Turk	987	1,09%	5	0,013%	10	0,02%	3	0,007%
Boshnjak	121	0,13%	9	0,02%	1142	2,91%	20	0,05%
Rom	326	0,36%	240	0,66%	39	0,1%	78	0,2%
Ashkali	15	0,013%	0	0%	111	0,28%	85	0,22%
Egjiptian	1	0%	0	0%	1554	3,95%	934	2,43%
Goran	69	0,067%	27	0,07%	0	0%	0	0%
Të tjerë	195	0,21%	62	0,21%	85	0,21%	62	0,16%

ETNICITETI

LEPOSAVIQ – 13 773 BANOR

Të dhënat nga Agjencia e Statistikave, Përditësimi i vitit 2009

Regjistrimi i popullsisë nga viti 2011 nuk është bërë tërësisht në zonat serbe, as në komunitet me shumicë shqiptare ku jetojnë serbët, kështu që numri i pjesëtarëve të komuniteteve, veçanërisht ai i komunitetit serb, nuk është i saktë dhe nuk pasqyron numrin real të banorëve për komunë, por të dhënat nga regjistrimi janë marrë si vlerë referente me të cilën matet shkalla e punësimit të pjesëtarëve të komuniteteve joshumicë dhe përfaqësimi i drejtë dhe proporcional i tyre.

Në vazhdim të raportit prezantojmë të dhëna numerike - tabelare dhe grafike për përqindjen e përfaqësimit të pjesëtarëve të komuniteteve joshumicë sipas numrit të të punësuarve në institucione dhe ndërmarrje në nivel lokal.

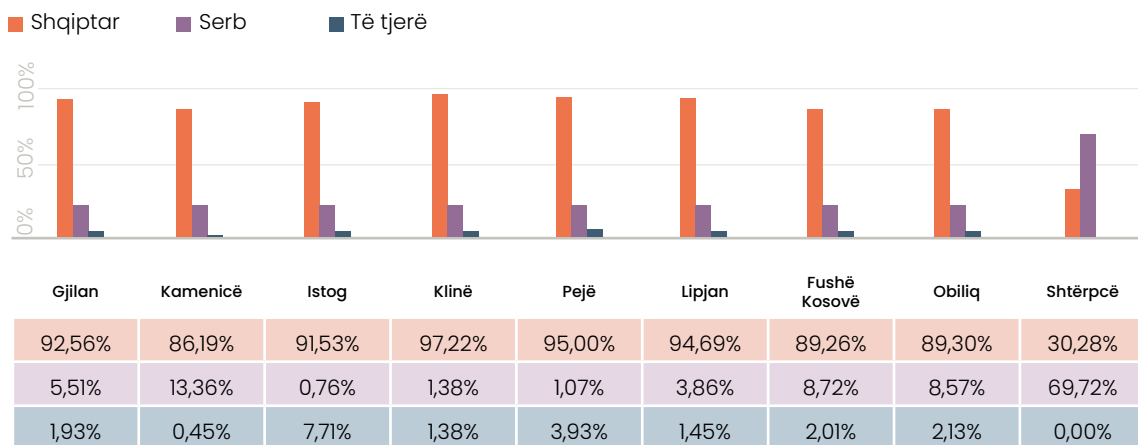
¹⁴ Agjencia e Statistikave, në serbisht <https://ask.rks-gov.net/media/1615/stanovnistvo-prema-polu-i-nacionalnosti-na-nivou-naselja.pdf>

- në shqip <https://ask.rks-gov.net/media/1613/popullsia-sipas-gjinis%C3%AB-etnicitetit-dhe-vendbanimit.pdf>

Pejë		Lipjan		Fushë Kosovë		Obiliq		Shtërpçë	
96 450				39 384		21 594		6 949 ¹⁵	
87975	91,21%	54467	94,55%	34827	88,43%	19854	91,45%	3757	54,06%
332	0,34%	513	0,89%	321	0,81%	276	1,28%	3148	45,3%
59	0,06%	128	0,22%	62	0,16%	2	0,01%	0	0%
3786	3,92%	42	0,07%	34	0,09%	58	0,27%	2	0,03%
993	1,03%	342	0,6%	436	1,11%	661	3,06%	24	0,35%
143	0,15%	1812	3,15%	3230	8,2%	578	2,68%	1	0,01%
2700	2,8%	4	0,01%	287	0,73%	27	0,13%	0	0%
189	0,21%	6	0,01%	15	0,04%	5	0,02%	0	0%
273	0,28%	291	0,51%	172	0,44%	88	0,41%	17	0,24%

KOMUNA

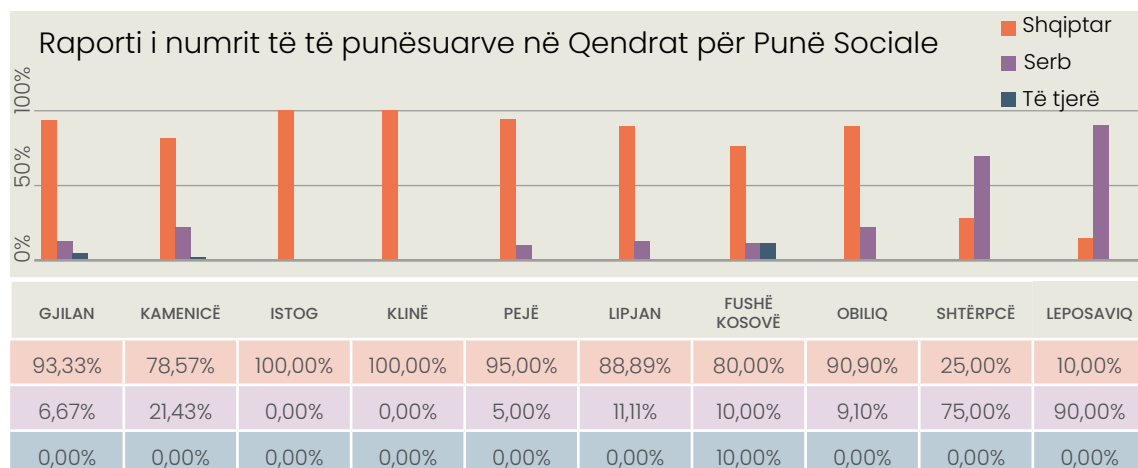
Raporti i numrit të të punësuarve në Komunë (për administratat komunale)

Me analizimin e të dhënave të të punësuarve në administratat komunale, vërehet se të gjitha administratat komunale respektojnë kuotat e përfaqësimit të komuniteteve joshumicë në përqindje të parapara për nivelin lokal të administratës publike. Veçanërisht, komuna e Shtërpçës dhe ajo e Kamenicës veçohen për punësimin e komuniteteve. Komuna e Leposaviqit nuk ka marrë pjesë në anketim.

¹⁵ Serbët nga komuna e Shtërpçës nuk i janë përgjigjur plotësisht regjistrimit të popullsisë së vitit 2011, dhe numri i pasqyruar nuk korrespondon me gjendjen reale në terren.

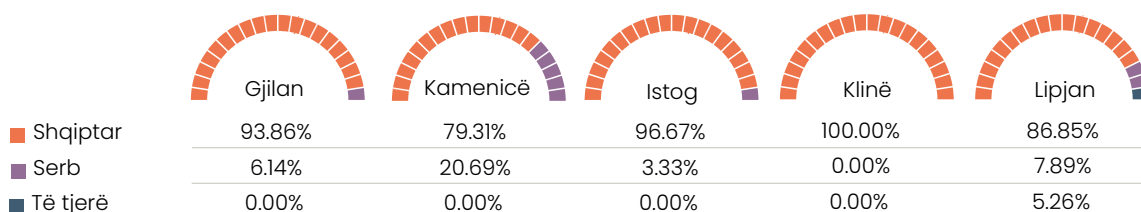
QENDRA PËR PUNË SOCIALE

Shumica e Qendrave për Punë Sociale punësojnë numrin e paraparë të pjesëtarëve të komuniteteve joshumicë, ku sërish veçohen qendrat nga komuna e Shtërpçës dhe Kamenicës me 25% dhe 21.43%, ndërsa në Istog dhe Klinë nuk ka të punësuar pjesëtarë të komuniteteve.

GJYKATA THEMELORE

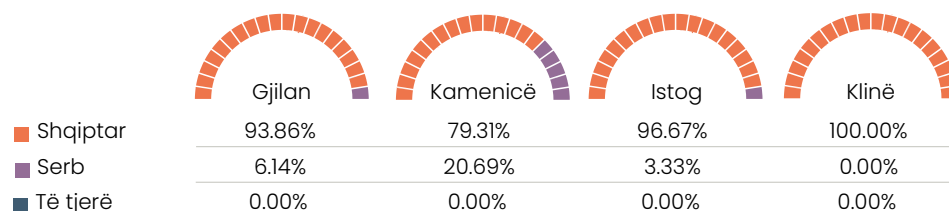
Raporti i numrit të të punësuarve në Qendrat për Punë Sociale

Në gjykatat themelore numri më i madh i pjesëtarëve të punësuar të komuniteteve është në Gjykatën Themelore në Kamenicë, 20.6%, në pozitat e gjyqtarëve dhe punëtorëve të administratës, ndërsa në Gjykatën Themelore në Lipjan të punësuar janë tre (3) serbë dhe dy (2) turq.

POSTA E KOSOVËS

Raporti i numrit të të punësuarve në Postën e Kosovës

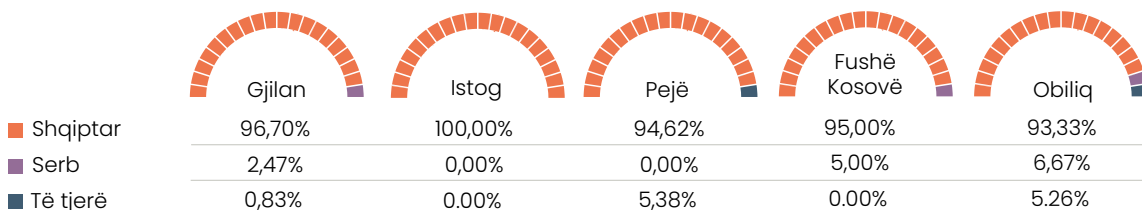

Në degët e Postës së Kosovës në 4 komunat nga të cilat kemi marrë përgjigje, vetëm Posta e Kosovës në Kamenicë ka të punësuar pjesëtarë të komunitetit serb, ndërsa në 3 komunat e tjera është 100% i punësuar komuniteti shumicë.

Posta e Kosovës në Obiliq ka refuzuar të marrë pjesë në hulumtim, me arsyetimin se nuk është kompetente për të dhënë informacionin e kërkuar dhe ka udhëzuar intervistuesin që të kontaktojë zyrën kryesore të Postës së Kosovës në Prishtinë.

KOMPANITË RAJONALE TË UJËSJELLËSIT

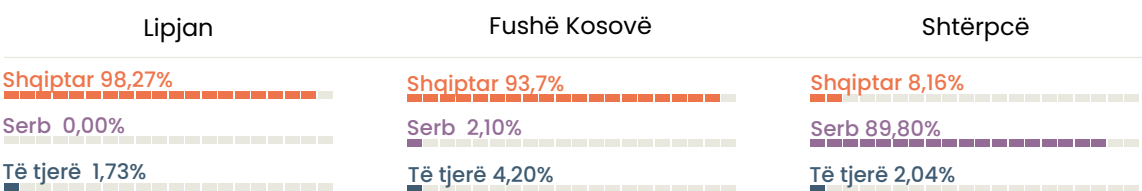
Raporti i numrit të të punësuarve në Kompanitë rajonale të ujësjellësit

Në degët e kompanive rajonale të ujësjellësit në komunat që iu përgjigjën anketës, vetëm në Istog nuk ka të punësuar pjesëtarë të komuniteteve joshumicë, ndërsa në Pejë janë nga komuniteti rom dhe boshnjak.

KOMPANITË RAJONALE TË PASTRIMIT/NDËRMARRJET E SHËRBIMEVE PUBLIKE

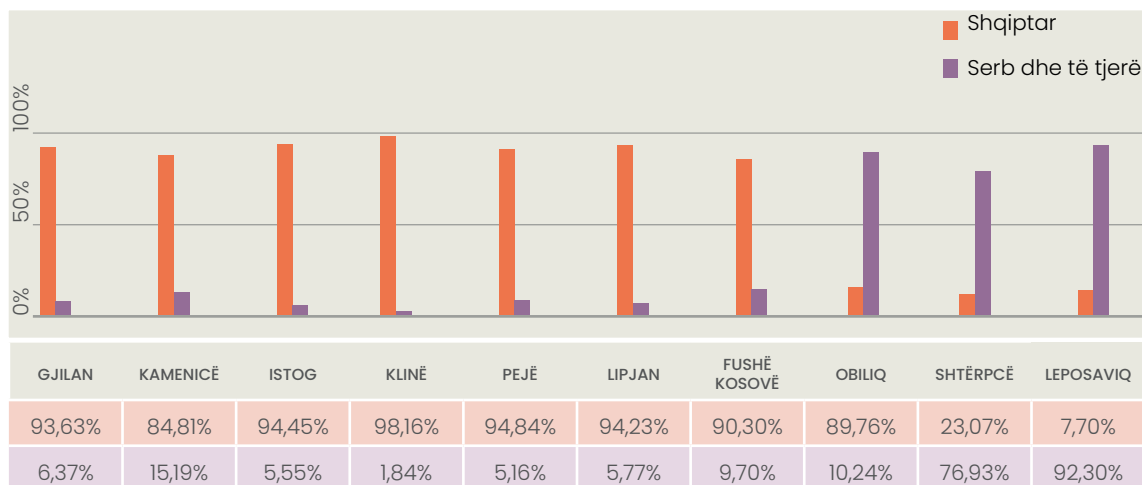
Raporti i numrit të të punësuarve në Kompanitë rajonale të pastrimit/ndërmarrjet e shërbimeve publike

Në degët e kompanive rajonale të pastrimit/ndërmarrjet e shërbimeve publike në komunat që iu përgjigjën anketës sonë, të gjitha kompanitë punësojnë pjesëtarë të komuniteteve joshumicë, dhe që të trija në mesin e të punësuarve kanë pjesëtarë të komunitetit rom.

Pas krahasimit të të dhënave nga 37 institucione dhe ndërmarrje publike, përqindja e pjesëtarëve të punësuar të komuniteteve joshumicë në të gjitha institucionet dhe ndërmarrjet e anketuara, sipas komunave, është paraqitur në grafikun e mëposhtëm.

RAPORTI I NUMRIT TË PËRGJITHSHËM TË TË PUNËSUARVE NË KOMUNAT E ANKETUARA

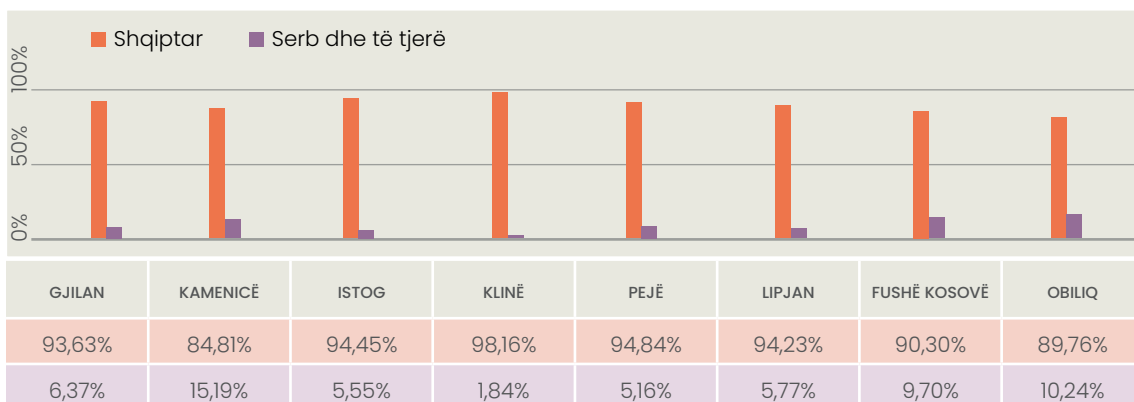

Sipas të dhënave të marra nga anketa, komuna e Shtërpçës, me 23,07% të të punësuarve nga komunitetet joshumicë, dhe komuna e Kamenicës, me 15,19% të të punësuarve nga komunitetet joshumicë, i tejkalojnë kuotat ligjore të përfaqësimit në nivel lokal.

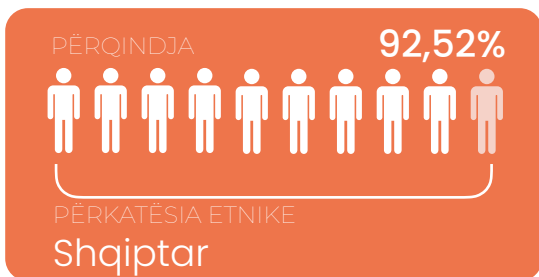
Gjithashtu, kemi analizuar përqindjen e pjesëtarëve të komuniteteve joshumicë në krahasim me numrin e të punësuarve në raport me popullsinë shumicë, ku janë analizuar 8 komuna me shumicë shqiptare nga gjithsej 10 komuna si dhe 2 komuna me shumicë serbe (popullsia shumicë shqiptare si pjesëtarë e komuniteteve joshumicë në nivel lokal).

Në vijim janë paraqitur të dhënat sipas raportit shqiptarë – serbë dhe të tjerë, dhe grafiku i mëposhtëm tregon mesataren e pjesëtarëve të punësuar të komuniteteve shumicë dhe joshumicë në 8 komuna me shumicë shqiptare.

RAPORTI I NUMRIT TË TË PUNËSUARVE NË 8 KOMUNA ME SHUMICË SHQIPTARE

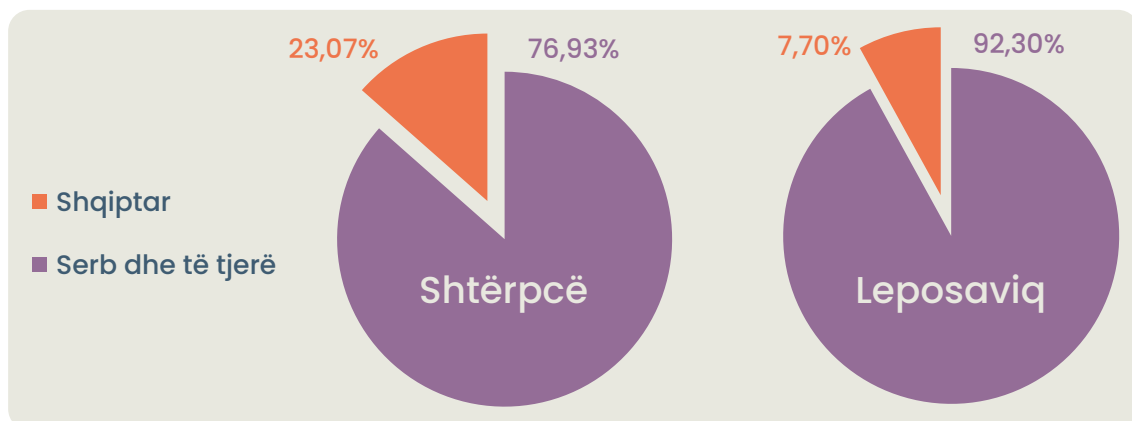

RAPORTI I NUMRIT TË TË PUNËSUARVE NË 8 KOMUNA ME SHUMICË SHQIPTARE - MESATARJA

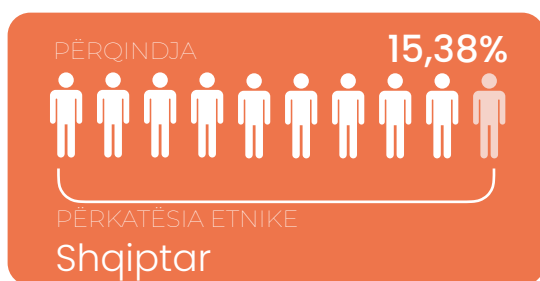

Në dy komuna me shumicë serbe, numri i pjesëtarëve të punësuar të komuniteteve joshumicë në nivel lokal është më i lartë në krahasim me tetë komunitet e mbetura, veçanërisht në Shtërpçë, dhe mesatarja e punësimit të pjesëtarëve të komuniteteve joshumicë është më shumë se dy herë më e lartë – 7,48% – 15,38%.

RAPORTI I NUMRIT TË TË PUNËSUARVE NË 2 KOMUNA ME SHUMICË SERBE

RAPORTI I NUMRIT TË TË PUNËSUARVE NË 2 KOMUNA ME SHUMICË SERBE - MESATARJA

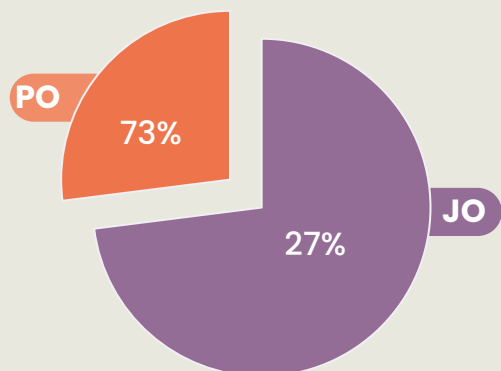

Pjesa e dytë – analiza cilësore

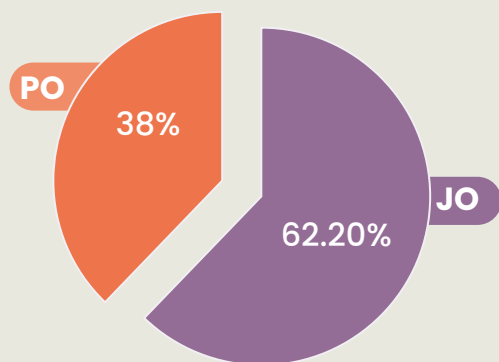
analizon të dhënat në lidhje me qasjen e drejtpërdrejtë të pjesëtarëve të komuniteteve joshumicë në mundësitë e punësimit, si dhe njohuritë për detyrimet ligjore që kanë institucionet ndaj pjesëtarëve të komuniteteve joshumicë dhe kornizat ligjore që i obligojnë të ofrojnë qasje të drejtë dhe proporcionale në punësim për pjesëtarët e komuniteteve joshumicë.

Në pyetjet lidhur me kanalet e komunikimit me popullatën (ueb faqet zyrtare dhe profili aktiv në rrjetet sociale) në komunën ku veprojnë, 73% e institucioneve, pra 27/37 kanë ueb faqe zyrtare (më së shpeshti komunat me 100% përgjigje pozitive), d.m.th. 62.2% kanë profile aktive në rrjetet sociale - 23/37, ndërsa Qendrat për Punë Sociale nuk kanë as ueb faqe zyrtare e as profile aktive në rrjetet sociale. Kanalet e komunikimit të Gjykatave Themelore janë nën mbikëqyrjen e Këshillit Gjyqësor të Kosovës, ndërsa institucionet dhe ndërmarrjet e tjera janë nën mbikëqyrjen e zyrave qendrore të nivelit më të lartë menaxhues.

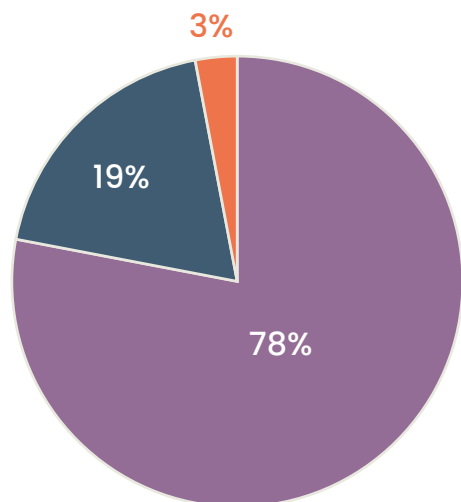
A ka institucioni juaj ueb faqe?

A ka institucioni juaj profil në rrjete sociale?

Në pyetjen për detyrimin e përcaktuar me Kushtetutë dhe Ligjin për Përdorimin e Gjuhëve për shpalljen e vendeve të lira të punës në gjuhët zyrtare, gjegjësisht në gjuhët në përdorim zyrtar në komunë, 78% - 29/37 e të anketuarve janë përgjigjur se i shpallin vendet e lira të punës në të dyja gjuhët zyrtare (100% e komunave), 19% - 7/37 rrallë, ndërsa me asnjëherë u përgjigj 1. Shpallja e konkursit në të dyja gjuhët zyrtare është gjithashtu një detyrim që buron nga Ligji aktual për zyrtarët publikë dhe theksohet veçanërisht në nenin 9, paragrafi 4 i Rregullores nr. 16/2020 për pranimin dhe karrierën në shërbimin civil.

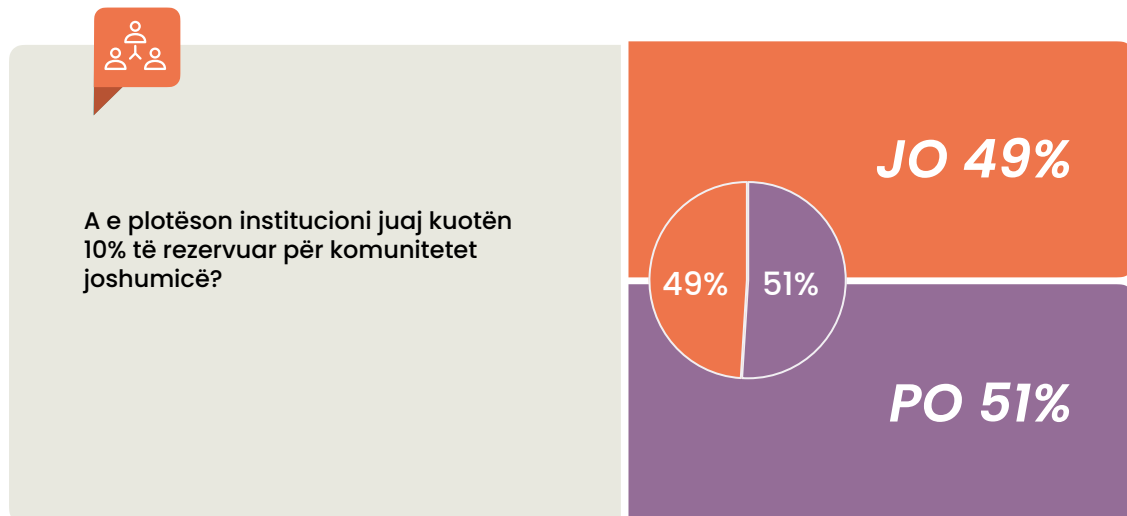

A shpallen nga institucionet e juaja konkurset për vende të lira të punës në gjuhët zyrtare (serbe, shqipe apo në gjuhët tjera në përdorim zyrtar në komunën tuaj)?

- Po 78%
- Nganjëherë 0%
- Rallë 19%
- Asnjëherë 3%

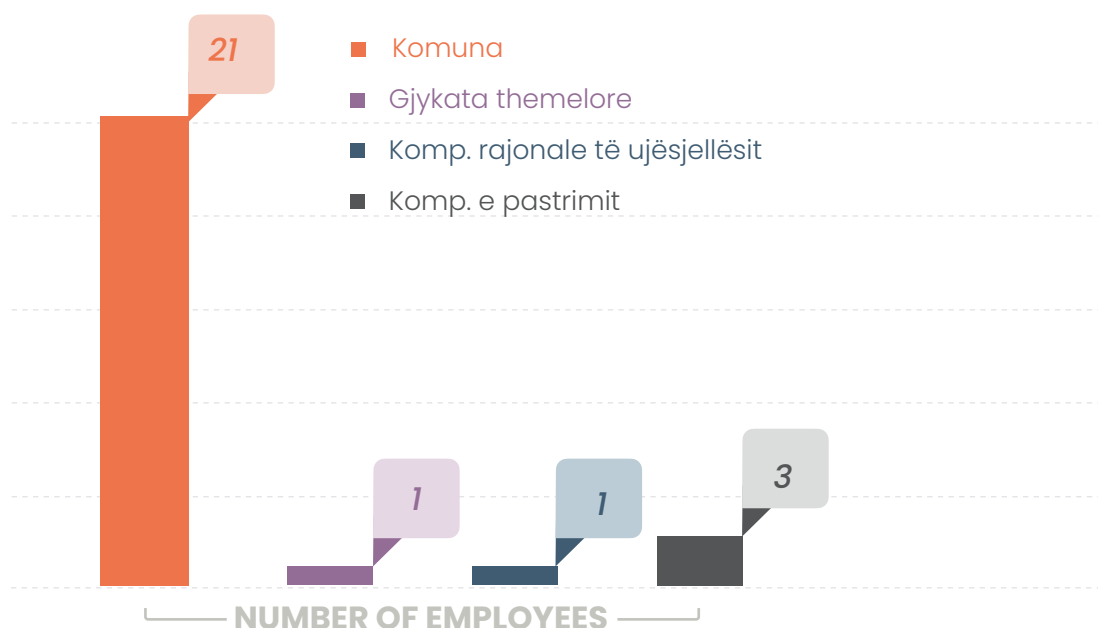
Nga 37 institucionet e anketuara, 19 prej tyre, përkatësisht 51.4% besojnë se nuk plotësojnë kuotën ligjore prej 10% të punonjësve, edhe pse asnjë nga të anketuarit nuk u kufizua në kuotat ligjore për përfaqësim në nivel lokal, dhe 48.6%, pra 18/37 plotësojnë kuotën prej 10%, ku më të zakonshmet janë komunitat.

A E PLOTËSON INSTITUCIONI JUAJ KUOTËN 10% TË REZERVUAR PËR KOMUNITETET JOSHUMICË?

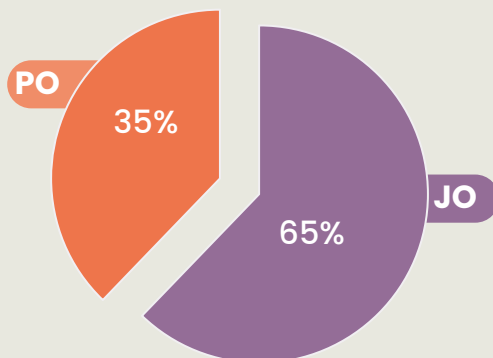
Krahas numrit të të punësuarve nga komunitetet joshumicë, pyetëtori ka përfshirë edhe çështjen e numrit të të punësuarve nga kategoria e personave me aftësi të kufizuar. Duke qenë se të dhënat për numrin e personave me aftësi të kufizuar në mënyrë individuale sipas komunave nuk ishin të njohura për personat që iu përgjigjën anketës, do të paraqesim numrin e përgjithshëm të personave me aftësi të kufizuar në të gjitha komunitat, sipas institucioneve ku janë të punësuar.

NUMRI TOTAL I TË PUNËSUARVE ME AFTËSI TË KUFIZUAR SIPAS INSTITUCIONEVE NË TË GJITHA KOMUNAT

Nga 37 institucione, 24 prej tyre, pra 64.9% nuk kanë persona me aftësi të kufizuara në mesin e të punësuarve, ndërsa 13 në mesin e të punësuarve kanë persona me aftësi të kufizuara, prej të cilëve 8 janë administrata komunale.

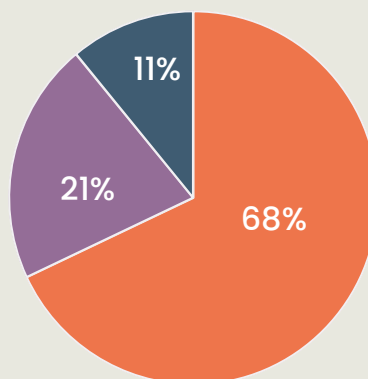
A KENI PERSONA ME AFTËSI TË KUFIZUARA SI PUNONJËS TË PËRHERSHËM NË INSTITUCIONIN TUAJ?

Kur flasim për njohjen e detyrimeve ligjore dhe kornizën legislative që rregullon çështjet e punësimit të pjesëtarëve të komuniteteve joshumicë, 68% e përgjigjeve kanë qenë pozitive, përkatësisht, të anketuarit ishin në dijeni për ekzistimin e akteve të caktuara ligjore që kanë të bëjnë me përfaqësimin e komuniteteve në institucionet publike, ndërsa 11% e të anketuarve nuk ishin në dijeni për ndonjë akt ligjor që rregullon këtë çështje, dhe 21% e të anketuarve kanë qenë pjesërisht në dijeni të akteve ligjore që rregullojnë çështjen e punësimit të pjesëtarëve të komuniteteve joshumicë.

A jeni në dijeni të ndonjë akti ligjor që në mënyrë specifike u jep të drejta komuniteteve joshumicë lidhur me përfaqësimin e tyre në institucionet publike në Kosovë?

- Po
- Pjesërisht e njoftuar
- Nuk jam njoftuar

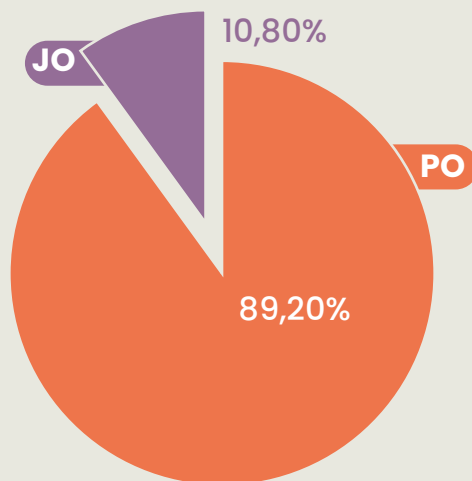
Në 30 nga 37 institucione, të anketuarit, më së shpeshti shefat e personelit, ishin në dijeni të dispozitës kushtetuese që garanton punësim të drejtë për pjesëtarët e komuniteteve joshumicë, 6 prej tyre ishin pjesërisht në dijeni, ndërsa 1 prej tyre nuk ishte fare në dijeni.

A e dini se Kushtetuta e Kosovës (neni 61) garanton që komunitetet joshumicë dhe pjesëtarët e tyre “kanë të drejtë për përfaqësim të drejtë në punësim në organet publike dhe ndërmarrjet publike në të gjitha nivelet”?

33 nga 37 - 89,2% e përgjigjeve për përfaqësimin e parashikuar ligjor prej 10% në nivel qendror për pjesëtarët e komuniteteve joshumicë ishin pozitive, ndërsa 4 prej tyre nuk kishin njohuri për këtë dispozitë.

A e dini se ligji parashikon që në institucionet publike qendrore të paktën 10% e vendeve të punës në të gjitha kategoritë e zyrtarëve publikë duhet të plotësohen nga pjesëtarët e komuniteteve joshumicë, ndërsa në nivel të institucioneve komunale duhet të

Një përqindje pak më e vogël, 89,65% e të anketuarve, janë në dijeni për diskriminimin pozitiv në punësimin e personave me aftësi të kufizuar, por nuk e dinin saktësisht se çfarë do të thotë, dhe as nuk theksuan kornizën ligjore që rregullon çështjen e punësimin të personave me aftësi të kufizuar.

A jeni në dijeni të ndonjë akti juridik që në mënyrë specifike u jep të drejta personave me aftësi të kufizuar në lidhje me punësimin e tyre në institucionet publike në Kosovë - i ashtuquajtur i diskriminimi pozitiv?

PO 89%

JO 11%

Gjithashtu, një përqindje e madhe e të anketuarve ishin në dijeni se punësimi i komuniteteve, personave me aftësi të kufizuar dhe gjinisë më pak të përfaqësuar është detyrim ligjor dhe prioritet deri në plotësimin e kuotave, mirëpo ky informacion është vetëm në nivel njohurish dhe jo të zbatimit të drejtpërdrejtë.

A e dini se punësimi i komuniteteve, kategorisë së personave me aftësi të kufizuar dhe gjinisë më pak e përfaqësuar ka prioritet ligjor në përmbushjen e kuotës së përfaqësimit kur është e nevojshme?

PO 89%

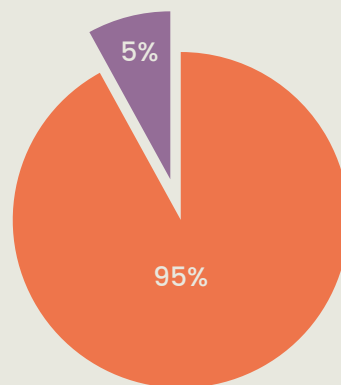
JO 11%

Ndonëse si në Rregulloren 40/2010 ashtu edhe në Rregulloren e re, neni 28, paragrafi 5, parashikohet detyrimi për llogaritjen dhe monitorimin e statusit të kuotave të rezervuara çdo muaj për çdo komunë, institucion të pavarur apo agjenci të pavarur, 95% e institucioneve që morën pjesë në anketim nuk e përmbushin këtë detyrim ose e konsiderojnë si detyrim të niveleve qendrore të menaxhimit ose nuk janë as në dijeni që janë të detyruara që si institucion ta bëjnë këtë gjë.

A e llogarit dhe monitoron institucioni juaj gjendjen e zbatimit të kuotave të rezervuara në baza gjashtë (6) mujore?

Jo

Po

Konkluzione

Në lidhje me vlerat e përcaktuara referente – raporti i përfaqësimit të pjesëtarëve të komuniteteve joshumicë në popullatën e përgjithshme në nivel lokal sipas të dhënave zyrtare të regjistrimit, institucionet dhe ndërmarrjet e anketuara mesatarisht respektojnë kuotat e përcaktuara me ligj për nivelin lokal.

Komunat, d.m.th. administratat komunale, përmbushin dhe tejkalojnë plotësisht minimumet ligjore kur zbatojnë kuotat e rezervuara për punësimin e pjesëtarëve të komuniteteve.

Komuniteti serb në Kosovë është shpesh komuniteti më i përfaqësuar në krahasim me përfaqësimin proporcional në një komunë të caktuar. Kjo ndikon në numrin e vendeve të punës në të cilat ka komunitete numerikisht më të vogla, sepse pasqyra e përfaqësimit të përgjithshëm të komuniteteve në nivel komunal është e shtrembëruar në mënyrë që të duket më pozitive, edhe pse mungon përfaqësimi i drejtë dhe proporcional i secilit komunitet individualisht, dhe pjesëtarët e komuniteteve joshumicë jo-serbe (veçanërisht kur bëhet fjalë për pjesëtarët e komuniteteve rom dhe ashkali) me shumë gjasa do të punësohen në pozita më të ulëta.

Institucionet e punëdhënësve në nivel komunal tregojnë përkushtim të dobët në zbatimin e detyrimeve ligjore të miratuara për përmirësimin e përfaqësimit të komuniteteve në punësimin të përgjithshëm, dhe kanë vetëm njohuri të përafërta për ekzistimin e akteve ligjore që rregullojnë këtë çështje dhe nuk zbatojnë masat e përcaktuara.

REKOMANDIME

PJESËMARRJA NË REGJISTRIM

Marrë parasysh se vlerat referuese për llogaritjen e kuotës për përfaqësimin e komuniteteve në nivel lokal janë të dhënat për numrin e banorëve në një komunë të caktuar, për të rritur përqindjen e pjesëtarëve të komuniteteve në punësim në nivel lokal, është e nevojshme që regjistrimi që do të bëhet në periudhën vijuese të përcaktojë saktësisht dhe në mënyrë precize numrin e pjesëtarëve të komuniteteve joshumicë në komuna.

Regjistrimi i vitit 2011 u bojkotua nga komuniteti serb dhe një numër shumë i vogël iu përgjigj regjistrimit, kështu që tani është e nevojshme të ftohen pjesëtarët e komunitetit serb dhe të komuniteteve tjera joshumicë që t'i përgjigjen regjistrimit në një numër sa më të madh. Është e nevojshme të realizohen fushata ndërgjegjësimi për rëndësinë e pjesëmarrjes në regjistrim, si përmes institucioneve kompetente, ashtu edhe përmes organizatave të shoqërisë civile dhe komunitetit ndërkombëtar.

PËR QEVERINË E KOSOVËS, ZYRËN PËR ÇËSHTJE TË KOMUNITETEVE DHE KOMITETIN KONSULTATIV PËR KOMUNITETE

VERIFIKIMI I DIPLOMAVE TË LËSHUARA NGA UNIVERSITETI I MITROVICËS SË VERIUT

Në mënyrë që pjesëtarët e komuniteteve joshumicë të jenë në pozitë të barabartë gjatë aplikimit për punë, është e nevojshme të vazhdohet me procesin e verifikimit të diplomave të lëshuara nga Universiteti i Mitrovicës së Veriut, si i vetmi institucion universitar në Kosovë ku pjesëtarët e komuniteteve joshqiptare vijnë në arsimin e lartë në gjuhën e tyre amtare.

PËR MINISTRINË E ADMINISTRATËS PUBLIKE

- Inicimi i një nisme për ndryshimin e Rregullores nr. 16/2020 për pranimin dhe karrierën në shërbimin civil, duke shtuar drejtpërdrejt nënin që do t'i detyronte shërbimet publike të zbatojnë kuotat e rezervuara me ligj në planet e tyre të zhvillimit të personelit në nivel vjetor dhe afatmesëm dhe të specifikojë mënyrat se si duhet të ta bëjë këtë, si dhe duke dhënë sqarime ligjore nëse përfaqësimi proporcional i komuniteteve duhet të zbatohet për çdo komunitet individualisht, në përputhje me përqindjen e tij në popullsinë e komunës, apo si përqindje totale.
- Të bëhet revidimi i planeve afatmesme grupore dhe individuale të zhvillimit të personelit të dorëzuara nga institucionet e caktuara dhe të përcaktohet nëse gjatë planifikimit janë marrë parasysh kuotat e rezervuara në të gjitha nivelet brenda institucionit, siç kërkohet me ligj, si dhe të urdhërohen ndryshimet nëse nuk janë zbatuar.

GRUPI KOORDINUES NDËRMINISTROR PËR TË DREJTAT E NJERIUT

GRUPI NDËRMINISTROR PËR PUNËSIMIN E ROMËVE, EGJIPTIANËVE DHE ASHKALIVE

- Përmes ndryshimeve në legjislacion t'u ofrojë komuniteteve joshumicë më pak të përfaqësuara numër të garantuar të vendeve në raport me numrin e përgjithshëm të të punësuarve, duke aplikuar masa të diskriminimit pozitiv, veçanërisht për komunitetet rom, ashkali, egjiptian, por edhe goran, pjesëmarrja e të cilëve në punësimin total është shumë e ulët.

PËR SHËRBIMET PUBLIKE NË NIVEL LOKAL

- Gjatë hartimit të planeve të zhvillimit të personelit, në pjesën që flet për punësimin e ardhshëm, në rastin e përfaqësimit nënligjor të komuniteteve në atë shërbim, punësimin të pjesëtarëve të komunitetit duhet t'i jepet prioritet dhe përparësi si personel i planifikuar. Gjatë planifikimit të merren parasysh kuotat e planifikuara.
- Para shpalljes së konkursit, të krijohen kushte për punësimin e pjesëtarëve të komuniteteve që kanë arsimin e duhur, për shembull, përmes punës së avancuar dhe më proaktive në terren me komunitete, ofrimit të praktikës ose skemave të synuara të punësimin të zhvilluara në bashkëpunim me institucionet e tjera përgjegjëse si Ministria e Punës dhe Mirëqenies Sociale, Zyrat rajonale për punësim, Zyra për çështje të komuniteteve apo organizatat e shoqërisë civile.
- Organizimi i trajnimeve për zyrtarët nga radhët e komuniteteve që tashmë janë të punësuar për zhvillimin dhe ngritjen e kapaciteteve për avancim në punë, në pozita më të larta udhëheqëse.

PËR ORGANIZATAT E SHOQËRISË CIVILE

- Në mënyrë të vazhdueshme të monitorojnë punën e shërbimeve publike në nivel lokal dhe qasjen e tyre ndaj punësimin të pjesëtarëve të komuniteteve joshumicë dhe të raportojnë për të gjeturat e monitorimit.
- Në bashkëpunim me institucionet kompetente, të organizojnë dhe iniciojnë programe për ngritjen e kapaciteteve profesionale të pjesëtarëve të komuniteteve, përmes programeve të trajnimit të drejtpërdrejtë, praktikave, vullnetarizmit, organizimit të kurseve të gjuhës.
- Të iniciojnë fushata për të ftuar qytetarët, pjesëtarët e komuniteteve joshumicë, në radhë të parë të komunitetit serb, t'iu përgjigjen regjistrimit të popullsisë, si dhe të bëjnë fushata ndërgjegjësimi për rëndësinë e pjesëmarrjes së qytetarëve në regjistrim për hir të pozitës së tyre më të mirë në të ardhmen.

ANKETA

ANKETA

realizohet nga OJQ AKTIV në kuadër të projektit Fuqizimi i zërave lokalë për zhvillim të barabartë (ALVED)

Tema: **Përfaqësimi i komuniteteve joshumicë dhe personave me aftësi të kufizuara në institucionet lokale publike në Kosovë**

Datë:	Ora:
Vendi:	Institucioni lokal:
Emri dhe pozita e përfaqësuesit të institucionit lokal:	

Institucionet publike lokale të anketuara që punësojnë nëpunës civilë

1. Komuna
2. Stacioni Policor
3. Institucionet e drejtësisë
Dega e Gjykatës Themelore
Prokuroria Themelore
6. Qendra për pune sociale
7. Posta
8. Administrata e tatimore lokale
9. Të tjera: _____

TË DHËNAT E REGJISTRIMIT TË VITIT 2011:

Numri i personave me aftësi të kufizuara në komunë (nëse ka): _____

Më shumë: _____

PYETJET E ANKETËS

1. A ka institucioni juaj ueb faqe zyrtare?

PO

JO

MË SHUMË: _____

2. A ka institucioni juaj profil aktiv në rrjetet sociale? Nëse po, në cilat rrjete?

PO

JO

MË SHUMË: _____

3. A i publikon institucioni juaj konkurset për vende të lira të punës në gjuhët zyrtare (serbe, shqipe apo gjuhë tjetër në përdorim zyrtar në komunën tuaj)? Ju lutemi rrumbullakosni përgjigjen:

PO

PERIODICALLY

RARELY

NEVER

ADDITIONALLY: _____

4. Sa punonjës (me orar të plotë) ka në institucionin tuaj?
(edhe numri i përafërt është i pranueshëm)

MË SHUMË: _____

5. A e plotëson institucioni juaj kuotën e rezervuar prej 10% për komunitetet joshumicë? Nëse mund të ofroni statistika të veçanta sipas departamenteve, ju lutemi bëni këtë.

PO

NO

MË SHUMË: _____

6. Sa të punësuar të përhershëm ka nga komuniteti serb?

MË SHUMË: _____

7. Sa të punësuar të përhershëm ka nga komuniteti shqiptar?

MË SHUMË: _____

8. Sa të punësuar të përhershëm ka nga komunitetet rom, ashkali dhe egjiptian?

MË SHUMË: _____

9. Sa të punësuar të përhershëm ka nga komuniteti boshnjak?

MË SHUMË: _____

10. Sa të punësuar të përhershëm ka nga komunitetet tjera joshumicë? Nga cilët?

MË SHUMË: _____

11. A keni persona me aftësi të kufizuar si punonjës të përhershëm në institucionin tuaj? Nëse po, sa?

MË SHUMË: _____

12. A jeni në dijeni të ndonjë akti ligjor që në mënyrë specifike u jep të drejta komuniteteve joshumicë lidhur me përfaqësimin e tyre në institucionet publike në Kosovë? Nëse po, ju lutemi specifikoni.

PO PJESËRISHT NË DIJENI NUK JAM NË DIJENI

MË SHUMË: _____

13. [Në rast se i anketuara përgjigjet JO ose përgjigja është e paplotë në pyetjen 4 më lart] A e dini se Kushtetuta e Kosovës (neni 61) garanton që komunitetet joshumicë dhe pjesëtarët e tyre "kanë të drejtë për përfaqësim të drejtë në punësim në organet publike dhe ndërmarrjet publike në të gjitha nivelet"?

PO PJESËRISHT NË DIJENI NUK JAM NË DIJENI

MË SHUMË: _____

14. [Në rast se i anketuari përgjigjet JO ose përgjigja është e paplotë në pyetjen 4 më lartë] A e dini se ligji parashikon që në institucionet publike qendrore të paktën 10% e vendeve të punës në të gjitha kategoritë e zyrtarëve publikë duhet të plotësohen nga pjesëtarët e komuniteteve joshumicë, ndërsa në nivel të institucioneve komunale duhet të jetë në përputhje me përqindjen e popullsisë në atë komunë?

Për intervistuesin, nëse është e nevojshme të shpjegojë:

(Ligji Nr. 06/L-114 për zyrtarët publikë)

(Rregullorja nr. 16/2020 për pranimin dhe karrierën në shërbimin civil)

(Rregullorja nr. 04/2010 për procedurat për përfaqësim të drejtë dhe proporcional të komuniteteve joshumicë në shërbimin publik)

PO JO SHTESË: _____

15. A jeni në dijeni të ndonjë akti juridik që në mënyrë specifike u jep të drejta personave me aftësi të kufizuar në lidhje me punësimin e tyre në institucionet publike në Kosovë - i ashtuquajtur i diskriminimi pozitiv?

PO JO SHTESË: _____

16. [Në rast se i padituri përgjigjet JO ose përgjigja është e paplotë në pyetjen 14 më sipër] A e dini se punësimi i komuniteteve, kategorisë së personave me aftësi të kufizuar dhe gjinisë më pak e përfaqësuar ka prioritet ligjor në përmbushjen e kuotës së përfaqësimit kur është e nevojshme?

Për intervistuesin, nëse është e nevojshme të shpjegojë:

(Ligji Nr. 06/L-114 për nëpunësit publikë)

(Rregullorja nr. 16/2020 për rekrutimin dhe karrierën në shërbimin civil)

(Rregullorja nr. 04/2010 për procedurat e përfaqësimit të drejtë dhe proporcional të komuniteteve joshumicë në shërbimin civil)

PO JO MË SHUMË: _____

17. A e llogarit dhe monitoron institucioni juaj gjendjen e zbatimit të kuotave të rezervuara në baza gjashtë (6) mujore? Nëse po, ju lutemi ofroni detaje të mëtejshme se si llogaritet.

PO JO MË SHUMË: _____

